

სენაკის კოლეჯის პედაგოგების მიერ მომზადებული ყვავილოვანი კომბოსტოს მოვლა-მოყვანის აგროტექნიკის საინფორმაციო ბუკლეტი

ყვავილოვანი კომბოსტო

ბიოლოგიური თავისებურებანი

ყვავილოვანი კომბოსტო (*Brassica cauliflora L.*) – ერთწლიანი მცენარეა. ვაწილოვანი კომბოსტო ბაცილეებით მომთხოვნია მოვლა-მოყვანის აგროტექნიკის მიმართ ვიდრე კომბოსტოს სხვა სახეობები. ისი ფესვთა სისტემა სუსტად განვითარებულია და კალიან სუსტად ითვისებს ნიადაგიდან საჭირო ნივთიერებებს. თეთრთავიანი კომბოსტოსაგან განსხვავებით ნაკლებად უზღებს დაბალ ტემპერატურას. იუსედავად იმისა, რომ თესლის გაღვივება შესაძლებელია $+5^{\circ}\text{C}$ $+8^{\circ}\text{C}$ –ზე დაბალი ტემპერატურის ხანგრძლივ პირობებში ნელდება თავის ფორმირების პროცესი, ხოლო გარკვეული პერიოდის შემდეგ კი საერთოდ წყდება ვებეტაცია. ვაწილოვანი კომბოსტოს ვებეტაციის ოპტიმალური ტემპერატურაა $+15+18^{\circ}\text{C}$. სამეურნეო ვარბისიანობის უახაში მცენარე ნაკლებად ეგუება დაბალ ატმოსფერულ ტემპერატურას, ხოლო $-2-3^{\circ}\text{C}$ –ზე მცენარე შეიძლება საერთოდ დაიღუპოს.

ვაწილოვანი კომბოსტო განსაკუთრებით მომთხოვნია სინათლის მიმართ ჩითილობის პერიოდში. ჭყლისა და ჰაერის რეჟიმის მიმართ ყვავილოვანი კომბოსტო განსაკუთრებით მომთხოვნია ფოთლების ფორმირების, თავების შეკვრისა და ზრდის მომენტში. ნიადაგის ოპტიმალური ტენიანობა

ფოთლებსა და თავების ფორმირების პერიოდშიუნდა იყოს 75-80% ღონეზე, ხოლო ჰაერის ოპტიმალური ტენიანობა კი 85-90%-ის ფარგლებში.

ვაკილოვანი კომპოსტო კარბად იზრდება ნაკველითა და საკვები ნივთიერებებით უზრუნველყოფილ, გეგანიკური შემადგენლობით მსუბუქ ნიადაგებზე. ეს კულტურა კარგ შედეგს იძლევა მინერალური და ორგანული სასუქებით გამოკვების პირობებში.

მოვლა-მოყვანის აბრუტეჟიკა

ჩითილებს რბავენ 70-75X60-65 სმ. სქემით. მ შემთხვევაში 1 კვ. -ზე მცენარეთა სიხშირე შეადგენს 2.5-3 მცენარეს. თესლის ხარჯვა 10 მ² შეადგენს 50-60 ცაღს. ხშირ შემთხვევაში მცენარეთა უფრო მაღალი სიხშირე თავების მომწიფების გადავადებას რამოდენიმე დღით.

ვაკილოვანი კომპოსტოს ქვეშ 10 მ² შეაქვთ 550-600 გრ. მონიუმის გვარჯილა, 400 გრ სუპერფოსფატი და 600-700 გრ. ალიუმის მარილი რაც 1 ჰა-ზე გადაანგარიშებით მოქმედ ნივთიერებებზე გადაყვანით შეადგენს N₁₈₀₋₂₀₀ კგ , P₂O₅ 80 კგ, K₂O 240-280 კგ. აბრეთვე აუცილებელია 10 მ² -ზე გაანგარიშებით აუცილებელია 100 გრ. აზნიუმის შეტანა. ვაკილოვანი კომპოსტო ხშირად განიცდის ისეთი მიკროელემენტების დეფიციტს, როგორცაა ბორი და მოლიბდენი. მდენად აუცილებელია მცენარის დამუხავება 0.01-0.025%-იანი ბორმქავას ხსნარით დამუხავება. სამუშაო ხსნარის ხარჯვის ნორმა 10 მ² -ზე შეადგენს 0.6-1.0 ლიტრს (1.0-2.5 გრ. ორის მქავა ყოველ 10 ლიტრ წყალზე) და 0.01%-იანი ამონიუმის მოლიბდატის სამუშაო ხსნარი (სამუშაო ხსნარის ხარჯვის ნორმა 10 მ² -ზე შეადგენს 0.3-0.5 ლ. 1 გრ. მონიუმის მოლიბდტი იხსნება 10 ლიტრ წყალში).

ვაკილოვანი კომპოსტო მშრალ ამინდებში ირწყვება 5-10 ჯერ (რწყვის რაოდენობა დამოკიდებულია ნალექების სიხშირეზე) ყოველ მორწყვაზე ნორმით 350-400 ლიტრი წყალი 10 მ² , რაც 1 ჰა-ზე გადაანგარიშებით შეადგენს 350-400 მ³ წყალს. ჰყლის დეფიციტის დროს მცირდება მოსავლიანობა, ზოგიერთ შემთხვევაში შეიძენება ტავის გაწითლება. ველაზე მეტი მოთხოვნილება წყალზე არის ტავების ფორმირების პერიოდში. აღნიშნულ პერიოდში ნიადაგში ტენიანობის შემცირება იწვევს არა მარტო მოსავლიანობის შემცირებას, არამედ თავების სიდიდის შემცირებასაც. სხვილმარცვლოვანობის თავიდან აცილების მიზნით დაუშვებელია მორწყვისას წყლის შეეფების მოხვედრა თავებზე, ვინაიდან ის გამოიწვევს არა თავების ზრდას არამედ მცენარის სავებეტაციო ნაწილების (ფოთლების) განვითარებას.

ვაკვილოვანი კომპოსტოს მოვლა-მოყვანა შესაძლებელია აღრიგებული ბაზაფსულიდან გვიან შემოდგომამდე. ის შეიძლება გამოყენებულ იქნეს, როგორც შუალედური კულტურა.

თავების ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით, მისი ფორმირების დასაწყისში აუცილებელია მის თავზე 2-4 ბარე ფოთლების შემოტეხვა, რათა აცილებულ იქნეს თავებზე მის პირდაპირი სხივების მოხვედრა. არ არის რეკომენდირებული თავებზე ხელებით შეხება, ვინაიდან ასეთი ქმედება იწვევს თავების ხარისხის გაუარესებას. თავების გადაზრდის შემთხვევაში მოსავლის აღება იწვევს მისი შენახვის ვადების შემცირებას. მდენად კვაკვილოვანი კომპოსტოს ჯიშების გათვალისწინებით თავების ოპტიმალურ მასას შეადგენს 1-1.25 კგ. უფრო დიდი მოცულობის თავების მისაღებად რეკომენდირებულია გამოვიყენოთ მცენარეთა ფართობზე განთავსების შედარებით დაბალი სიხშირე.

კვაკვილოვანი კომპოსტოს კულტურას მთელი ვებეტაციის განმავლობაში სეიძლება ზიანი მიოყენოს უამრავმა მავნებელმა- კომპოსტოს მატლი, ტრიფსები, მღრნელები, კომპოსტოს ბუზი და სხვა.

მავნებლებთან ბრძოლის ღონისძიებები: მცენარის მავნებლების გამომკვნიისას 7-10 დღის ინტერვალით მოვახდინოთ კულტურის სისტემატური დამუშავება ინსექტიციდებით: სუმი-ალფა, ზოლონი, შერვა, კარატი, აკტელიკი, ვოლატონი და სხვა. მის გათვალისწინებით, რომ კომპოსტოს ფოთოლი არის პრიალა, რომელიც ხელს უშლის ინსექტიციდების მატარებლის (წყლის) ფოთოლზე ბარკვეული პერიოდით შეჩერებას ამდენად აუცილებელია სამუშაო ხსნარს გავურიოთ რძე ან საყოფაცხოვრებო საპონი 30-50 გრამი 10 ლიტრ წყალზე გაანბარიშებით.

განმსაკუთრებული ზიანის მომტანია კომპოსტოს ბუზი. ისი განვიტარება იწყება აპრილის შუა-ბოლო რიცხვებში, როდესაც ნიადაგის ტემპერატურა $+12$ $+13$ °C გათბება. უზი კვერცხებს დებს მცენარის ფესვის ყელზე ან ფესვის ყელთან ახლოს ნიადაგში. ხლად გამოჩეკილი მატლები ბუდობენ ფესვებში, იწყებენ მის გამოღრნას, რის შედეგადაც მცენარე წყვეტს ზრდა განვითარებას ხოლო შემდეგ კი იღუპება (განსაკუთრებით მშრალ და მაღალ სიცხიან ამინდში), ფოთოლი დეშულობს ცისფერ-ტყვიისფერ შეფერილობას. მავნებლებთან ბრძოლის შედარებით გავრცელებული მეთოდი: მაღალი აბროფონის შენარჩუნება, ქვემოთ ჩამოტვლილი ინსექტიციდებით დამუშავება: მცენარის კომპოსტოს ბუზით დაზიანების სემთხვევის გამომკვნიისას აუცილებელია მცენარის ფესვთან მორწყვა 0.15-0.2 %-იანი БИ-58 ან ბაზუდინის ხსნარით. Xცნარის გამოყენების ნორმა 1 მცენარეზე შეადგენს 0.25-0.3 ლიტრს. მაღალ ეფექტს იძლევა მწკრივებში БИ-58

ღამუშავებული ბრანულირებული ფოსფამიდის ან ბრანულირებული სუპერფოსფატის შეტანა და მცენარის მიწით შემოყრა. მიწით შემოყრა ხელს უშლის მატლების შეღწევას მცენარის ფესვის ყელთან შეღწევას და ხელს უწყობს დამატებითი მკვებავი ფესვურების ბანკითარებას.

კაღმყოფობებიდან ყველაზე მეტად გავრცელებულია: ბაკტერიოზი და ფუზარიოზული ჭკობა. პროფილაქტიკის ღონისძიებები: ავადმყოფობის მიმართ მბღრადი ჯიშების გამოყენება, სათესლე მასალის ფუნგიციდებითა და ინსექტიციდებით დამუშავება, თესვბრუნვის დაცვა და მაღალი აბროტექნიკური ფონის შენარჩუნება.

სადემონსტრაციო ნაკვეთში

